

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

05 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

președinte: Timofti Vladimir

judecători: Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscriptie Chișinău, Sîli Radu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2018, în cauza penală privind-o pe

Ionescu Cristina XXXXX, născută la
XXXXX, originară și domiciliată în
XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 07.05.2018 – 06.07.2018;

Instanța de apel: 02.11.2018 – 11.12.2018;

Instanța de recurs: 15.03.2019 – 05.11.2019;

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 06 iulie 2018, în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, Ionescu Cristina a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 248 alin. (2) Cod penal și în baza acestei norme i s-a aplicat o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 413 unități convenționale ceea ce constituie suma de 20650 lei în contul statului.

Cererea acuzatorului de stat privind încasarea sumei de 22387 lei din contul condamnatului Ionescu Cristina în beneficiul bugetului de stat, se respinge ca nefondată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut, că Ionescu Cristina în mod intenționat, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, urmărind scopul introducerii frauduloase pe teritoriul vamal, prin trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a substanțelor stupefiante, în una din zilele lunii iunie 2017, aflându-se în mun. Chișinău, str. Mitropolit Dosoftei 132/1, sub pretextul achiziționării unor produse nutriționale folosindu-se de

datele și cardul bancar al soțului său Ionescu Constantin, fără ca acesta să cunoască despre intențiile reale a acesteia, a făcut o comandă prealabilă a unor produse de pe site-ul www.standperu.com. Ulterior, la 07.08.2017, în cadrul efectuării controlului vamal Postul Vamal Intern 4 „Poșta” al Biroului Vamal „CENTRU”, a coletului nr. CP900187614PE, parvenit din Peru în adresa lui Constantin Ionescu, XXXXX, a fost depistat și ridicat un pachet transparent, în care se conținea o substanță sub formă de praf de culoare verzuie, fiind declarată ca „Micropulverizata Delisse”, cu masa totală de 5 kg, și în valoare de 114,6 dolari SUA. În continuare, la 29.09.2017, Ionescu Cristina fiind împreună cu Ionescu Constantin, aproximativ la ora 15:30 min, s-au prezentat la Oficiul Poștal 2000, din str. Piața Gării 3, unde au prezentat avizul de recepție F22 nr. 614, în vederea primirii coletului comandat anterior de pe site-ul www.standperu.com. Totodată, Ionescu Constantin din spusele lui Ionescu Cristina a completat formularul CN 23, prin care s-a declarat neautentic organului vamal că în coletul pe care urma să-l primească se conțin „frunze uscate de cacao” în loc de „frunze uscate de coca” în cantitate de 5 kg, primind sub controlul organului de urmărire penală coletul cu nr. CP900187614PE. Potrivit raportului de constatare tehnico-științifică nr. 34/12/1-R-4519 din 08.09.2017 și raportului de expertiză nr. 34/12/1 -R-334 din 02.02.2018, s-a stabilit că „masa vegetală uscată și mărunțită de culoare verde din coletul poștal nr. CP900187614PE, parvenit din Peru, în adresa lui Ionescu Constantin, în cadrul postului vamal intern „Poșta 4” al Biroului Vamal Centru, conține - cocaină (C17H21N04), ce se atribuie la substanțele stupefiante „mărfuri interzise în circuitul civil.

Fapta constatată de prima instanță și reținută în sarcina inculpatei este încadrată în baza articolelor 27, 248 alin. (2) Cod penal.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale Popescu C. și cu apel suplimentar de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău Scutelnic C.

3.1. În apelul depus procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale Popescu C. a solicitat: casarea parțială a sentinței pronunțată pe cauza penală, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie dispusă încasarea de la cet. Ionescu Cristina a cheltuielilor judiciare în sumă totală de 22387,00 lei și menținerea sentinței în partea ce ține de aplicarea pedepsei în privința lui Ionescu Cristina.

În susținerea apelului, procurorul Popescu C. a invocat că instanța de judecată corect a ajuns la concluzia de vinovăție a inculpatei și a aplicat o amendă în limitele prevăzute de norma penală, însă acuzarea de stat a considerat, că instanța incorect a ajuns la concluzia de a nu încasa cheltuielile judiciare în prezenta cauză penală, deoarece doar prin intermediul concluziilor experților poate fi determinată natura unei substanțe și stabilit faptul, dacă aceasta se atribuie la una dintre categoriile celor interzise. Astfel, în cadrul instrumentării cauzei penale în care este vizată Ionescu C. a fost dispusă înfăptuirea a unei serii de expertize și constatări tehnico - științifice, concluziile

cărora au fost consemnate în rapoarte, cheltuielile pentru efectuarea cărora sunt indice direct în aceste acte, după cum urmează: raport de constatare tehnico-științifică nr. 34/12/1-R-4519 din 08.09.2017 - 6300 lei, raport de expertiză nr. 34/12/1-R-334 din 02.02.2018 - 1680 lei, raport de expertiză nr. 402 din 09.01.2018 - 1862 lei, raport de expertiză nr. 403 din 11.12.2017 - 1078 lei, raport de expertiză nr. 201836S0010 din 05.04.2018 - 11 467, 42 lei.

Astfel, datorită concluziilor formulate în rapoartele subliniate a fost posibilă stabilirea naturii substanței depistate de inspectorii de control vamal și clarificarea tuturor circumstanțelor cauzei penale, iar cheltuielile în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale urmează a fi încasate de la condamnată Ionescu C, deoarece aceasta este solvabilă și plata cheltuielilor nu va influența substanțial asupra situației materiale a terților, dat fiind faptul că inculpată nu are la întreținere careva persoane.

3.2. În apelul suplimentar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău Scutelnic C. se solicită a admite apelul suplimentar al procurorului, de comun cu cele solicitate în apel de procuror, a casa sentința și a pronunța o hotărâre nouă potrivit modului stabilit pentru prima instanță, conform căreia a o condamna pe Ionescu C. pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, art. 248 al. (2) Cod penal la amendă în mărime de 500 unități convenționale. A dispune încasarea de la inculpată Ionescu C. a cheltuielilor de judecată în cuantum de 22 387 lei, invocând următoarele argumente.

Stabilind pedeapsa inculpatei Ionescu Cristina prima instanță a admis derogări de la norma penală și, în special, a diminuat pedeapsa numită contrar prevederilor art. 64 al. (3) Cod penal. Astfel, dispoziția art. 248 al. (2) Cod penal, prevede amenda în calitate de pedeapsă penală în limitele de la 550 la 950 unități convenționale. Prin urmare, limita minimă prevăzută de dispoziția normei este de 550 unități convenționale, iar fiind redusă cu 1/4 în temeiul art. 364/1 al. (8) Cod de procedură penală ar fi constituit 413 unități convenționale. Cu toate acestea, norma legală cuprinsă în dispoziția art. 64 al.(3) Cod penal, prevede că limita minimă a amenzii în calitate de pedeapsă penală constituie 500 unități convenționale, astfel că, în speță, deși inculpatul în condițiile art. 364/1 alin.(8) Cod de procedură penală beneficiază de o reducere a limitelor de pedeapsă, limita minimă de pedeapsă poate fi mai mică decât limita generală de: - 3 luni închisoare potrivit art. 70 alin. (2) Cod penal, - 500 unități convenționale de amendă (art. 64 alin.(3) Cod penal) și - 60 ore de muncă neremunerată (art.67 alin.(2) Cod penal).

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2018, au fost admise apelurile procurorilor, casată parțial sentința în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Ionescu Cristina recunoscută vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 27, 248 alin. (2) Cod penal, prin aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, i s-a stabilit pedeapsa cu amendă în mărime de 500 unități convenționale, ceea ce constituie 25000 lei.

În rest a fost menținută sentința.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat că, conform prevederilor articolului 64 alin. (3) Cod penal, pedeapsa sub formă de amendă urmează a fi fixată în limitele minime generale de 500 unități convenționale și cele maxime de 3000 unități convenționale.

Altfel spus, prin prisma prevederilor articolului 64 alin. (3) Cod penal, pedeapsa minimă sub formă de amendă constituie 500 unități convenționale, adică, chiar și în condițiile articolului 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală, nu mai poate fi redusă sub limita respectivă.

Prin urmare, prima instanță, aplicând pedeapsa cu amendă inculpatei în mărime de 413 unități convenționale, nu a ținut cont de prevederile articolului 64 alin. (3) Cod de procedură penală, motiv pentru care, în partea pedepsei, sentința atacată este lovită de nulitate absolută, impunându-se casarea părții respective și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în partea respectivă.

La stabilirea pedepsei instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal și art. 364¹ Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de apel a respins ca nefondată cerința procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată.

6. Împotriva deciziei instanței de apel, în termen, declară recurs procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Sîli Radu, prin care solicită admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea neîncasării cheltuielilor judiciare, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului, invocând temei de drept prevăzut de pct. 6) art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, indică următoarele argumente: soluția instanței de apel de a menține sentința referitor la neîncasarea cheltuielilor de judecată contravine normelor procesual penale în vigoare.

7. Inculpata Ionescu Cristina prin referința depusă a solicitat declararea inadmisibilității recursului pe motiv, că este neîntemeiat.

8. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea parțială a hotărârii contestate, în partea cheltuielilor judiciare și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, reieșind din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată, verificându-se dacă s-a

aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Reieșind din conținutul recursului declarat de procuror, se constată că acesta este întemeiat în baza pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel, în cazul în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Din conținutul recursului rezultă că, partea acuzării este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatei, însă critică decizia instanței de apel, în partea ce ține de faptul că instanța de apel a menținut sentința prin care a fost respinsă solicitarea acuzatorului de stat, privind încasarea de la Ionescu Cristina a cheltuielilor judiciare în beneficiul statului, în sumă de 22387 lei.

Colegiul lărgit, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub acest aspect, constată că această instanță, la examinarea apelului, nu a respectat întru totul prevederile art.414 alin.(1), 417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, astfel că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Prin urmare, instanța de recurs reține că, instanța de apel a casat sentința în partea stabilirii pedepsei inculpatei și a pronunțat o nouă hotărâre prin care inculpatei Ionescu Cristina i s-a stabilit pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, iar în rest a menținut sentința prin care s-a respins ca neîntemeiată cerința procurorului, privind încasarea de la inculpată a cheltuielilor de judecată în sumă de 22387 lei. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a indicat că „...*se observă, că prezentarea în cererea de apel înaintată de procurorul Popescu C. a criticilor sterile față de soluția luată de prima instanță cu privire la cheltuielile judiciare suportate în procesul penal, nu reprezintă o motivare temeinică a căii de atac exercitate în sensul exigențelor prevăzute la art. 405 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, care trebuie interpretate prin prisma invocării unei argumentări juridice a temeiurilor de fapt și de drept ce justifică soluția solicitată, prin indicarea dispozițiilor legale pretins încălcate ori greșit aplicate în sentința atacată, precum și prin precizarea eventualilor erori judiciare comise de instanță la judecarea cauzei...*”, astfel considerând necesar respingerea apelului procurorului.

Instanța de recurs în acest sens menționează că procurorul în apelul depus a indicat clar asupra considerentelor sale referitoare la posibilitatea încasării din contul inculpatei a cheltuielilor judiciare, așa cum prevede art. 229 Cod de procedură penală, menționând în acest sens, că inculpata este solvabilă și plata cheltuielilor nu va influența substanțial asupra situației materiale a terților, dat fiind faptul că inculpata nu are la întreținere careva persoane, însă instanța de apel, catalogând doar argumentele procurorului drept "sterile", a omis să-și motiveze soluția.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii

pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă un temei de casare.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit statuează că, la data de 11 iulie 2018 acuzatorul de stat a declarat apel împotriva sentinței, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea prin care s-a respins solicitarea privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă totală de 22387 lei (f. d. 254 – 257, vol. II), iar în invocarea motivelor cererii de apel, procurorul a respectat întrutotul prevederile art. 405 Cod de procedură penală, precizând erorile de fapt și de drept, sub o motivare clară, ce au stat la baza declarării apelului.

Astfel, Colegiul penal reiterează că obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (*Suominen c. Finlandei* (2003) §37, *Kuznetsov și alții c. Rusiei* (2007) §85).

Colegiul lărgit mai invocă că la pronunțarea asupra motivelor din apel, instanța de apel urmează să țină cont de jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16 februarie 2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda*, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Reieșind din cele sus menționate, Colegiul conchide că erorile de drept constatate supra se încadrează în cele prevăzute de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, deoarece instanța de apel, nu a respectat prevederile art. 414 Cod de procedură penală, și, ținând cont de faptul, că erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate în instanța de recurs, decizia atacată urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să înlăture erorile constatate mai sus, ținând cont de motivele casării deciziei atacate și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sîli Radu, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2018 în latura civilă în partea

respingerii solicitării procurorului de încasare a cheltuielilor judiciare în cauza penală privind-o pe **Ionescu Cristina XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la **05 decembrie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor